

Plynulý přechod z předškolního do základního vzdělávání

Návaznost předškolního a prvostupňového vzdělávání je v poslední době často otevřeným tématem jak v odborných kruzích, tak mezi laiky, diskutuje se o potřebě provazování obou stupňů a umožnění plynulého přechodu dítěte z mateřské do základní školy. Formálně je návaznost obou stupňů vzdělávání zakotvena ve školském zákoně, kde nalezneme významné shody v cílech vzdělávání. Na obou stupních bychom měli děti/žáky směřovat, motivovat a podporovat v zájmu o další vzdělávání, učit je žít ve společnosti, osvojovat si společensky uznávané hodnoty a budovat mezilidské vztahy založené na respektu k odlišnostem. Tyto cíle jsou propsány do rámcových vzdělávacích programů a plynulost přechodu mezi danými stupni vzdělávání by tak měla být zajištěna. V kontextu vysokého počtu odkladů školní docházky (2023/2024 – 25 642)¹, žáků opakujících 1. ročník ZŠ (2023/2024 – 1 096)² a dodatečných odkladů (2023/2024 – 621)³, se nabízí otázka, proč se to nedaří. Příležitostí je aktuálně probíhající revize rámcových vzdělávacích programů a s tím související metodické podpory.

Aktualizované RVP PV uvádí „Hlavním cílem předškolního vzdělávání je rozvíjet osobnost dítěte po stránce sociální, emocionální, kognitivní i fyzické s ohledem na jeho dispozice a jedinečnost tak, aby na konci předškolního vzdělávání bylo samostatnou osobností, schopnou zvládat nároky života, které jsou na ně běžně kladeny v prostředí jemu blízkém, především v prostředí rodiny a školy.“ To se děje prostřednictvím vzdělávacích strategií, které učitel využívá pro rozvoj klíčových kompetencí a základních gramotností. Na tyto atributy předškolního vzdělávání plynule navazuje základní vzdělávání, které zejména ve svém počátku uplatňuje stejné vzdělávací strategie. Tím umožňuje dítěti postupně se adaptovat na změnu prostředí, přijímat nové povinnosti a výzvy, přijmout sociální roli žáka. V RVP ZV je tato návaznost podchycena v klíčových kompetencích, základních gramotnostech a v očekávaných výsledcích učení v jednotlivých vzdělávacích oblastech.

Očekávané výsledky učení v klíčových kompetencích a vzdělávacích oblastech z RVP PV můžou učiteli v 1. ročníku ZŠ ukázat, k čemu jsou děti v předškolním vzdělávání vedeny a co obvykle na vstupu do základního vzdělávání dokážou. Pro plynulý přechod z mateřské do základní školy je důležitým předpokladem, aby dítě zvládalo odloučení od blízkých osob, bylo samostatné v sebeobsluze, dokázalo říct si o pomoc, dokázalo počkat, vydržet, dokončovalo započatou činnost, respektovalo, že ne vždy na něj přijde řada. Tím se proměňuje pohled na „školní připravenost dítěte“. Zároveň revize RVP ZV poskytuje příležitost ke snížení tlaku na výkon na počátku školní docházky.

NPI ČR podporuje učitele obou stupňů škol konkrétními vzdělávacími programy, metodickými příručkami a doporučeními, které s tématem plynulého přechodu mezi oběma stupni úzce souvisejí.

PhDr. Hana Havlíková, Ph.D., Mgr. Dita Vacková, oddělení předškolního a prvostupňového vzdělávání, NPI ČR,
24. 6. 2024

¹ <https://statis.msmt.cz/rocenka/rocenka.asp> (C1.25.1.)

² <https://statis.msmt.cz/rocenka/rocenka.asp> (C1.20.1)

³ <https://statis.msmt.cz/rocenka/rocenka.asp> (C1.18.1)